

З огляду на наведені обставини під латентною злочинністю Л.В. Кондратюк розуміє «... ту частину загальної злочинності, що являє собою кумулятивний масив у межах дії строків давності». [6]

Разом з тим з позиції загальної теорії кримінології становлять інтерес усі злочини, без обмеження за ознакою часу. Виявлення, вивчення і порівняння станів злочинності різних періодів дозволяє одержати більш глибокі і достовірні дані щодо неї. [7]

До речі, відповідно до п. 8 Інструкції про порядок заповнення та подання документів первинного обліку злочинів, осіб, що їх вчинили, руху кримінальних справ і протоколів про злочини [8] при оформленні статистичної картки на виявлений злочин за формою №1 реєстрації підлягає будь-який злочин, що став відомим прокурору, слідчому або працівнику дізнання, незалежно від того, коли цей злочин мав місце і встановлені чи не встановлені особи, що його вчинили. Другою істотною ознакою є – «неврахованість» вчиненого злочину в статистичній звітності. Власне, така точка зору висловлювалася багатьма дослідниками латентної злочинності. Її підтримують С.Е. Мерзляков, О.Б. Сахаров, які зазначають: «... основними ознаками латентної злочинності слід вважати дві обставини – прихованість (незаявленість) злочинів від органів, що здійснюють боротьбу зі злочинністю, і неврахованість злочинів у кримінальній статистиці». [9]

Таким чином, поняття латентної злочинності включає й ознаку неврахованості злочинів у офіційній кримінально-правовій статистиці.

Оскільки статистика є важливим методом пізнання масових явищ і процесів, зупинимося на її значенні у вивченні латентної злочинності. Стаття 12 Закону України «Про державну статистику» встановлює, що одним з головних завдань державної статистики є: збирання, опрацювання, аналіз, поширення, збереження, захист та використання статистичної інформації щодо масових економічних, соціальних, демографічних, екологічних явищ і процесів, які відбуваються в Україні та її регіонах. [10]

Підсумовуючи наведене вище, проаналізувавши різні точки зору щодо поняття латентної злочинності, можна дати таке визначення латентна злочинність – це сукупність фактично вчинених, однак не виявлених або таких, що внаслідок інших певних обставин не стали відомими правоохоронним і судовим органам, злочинів, відомості про які у зв'язку з цим не знаходять відображення в офіційній кримінально-правовій статистичній звітності.

Список використаних джерел:

1. Словник іншомовних слів. – Київ, 1998. – С. 385
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. вступив в силу 1 вересня 2001 року. – Київ, Левада, 2004.
3. Туркевич І.К. Злочинність: Навч. посібник. – Київ: Інститут адвокатури при Київському університеті ім. Т. Шевченка, 1999. – С. 19.
4. Данышин И.Н. Преступность: понятие, общая характеристика, причины и условия: Учеб. Пособие. – К.: УМК ВО, 1998. – С. 26.
5. Кондратюк Л.В. кумулятивной латентности и методике определения ее размеров // Латентная преступность: познание, политика, стратегия: Сб. матер. междунар. Семинара. – М.: ВНИИ МВД России, 1993. – С. 241.
6. Кондратюк Л.В. кумулятивной латентности и методике определения ее размеров. С. 241.
7. Правова статистика: Курс лекцій / О.М. Джу́жа, Ю.В. Александров, В.В. Василевич / За ред. О.М. Джу́жи. – К.: НАВСУ, 2000. – С. 7-24.
8. Інструкція про порядок заповнення та подання документів первинного обліку злочинів, осіб, що їх вчинили, руху кримінальних справ і протоколів про злочини: Затв. Наказом генерального прокурора України та Міністра внутрішніх справ України від 21 грудня 1995 р. № 22/835//. – К.: ПВВ МВС України, ТОВ АНТЕКС, 2000. – С. 98-138.
9. Мерзляков С.Э., Сахаров А.Б. Латентная преступность и методика ее исследования: - М.: МВШМ МВД РФ, 1992. – С. 5.
10. «Про внесення змін до Закону України «Про державну статистику»: Закон України від 13.07.2000 р. №1922-III // Відомості Верховної Ради України. – 2000. - № 43. – Ст. 362.

ХАРАКТЕРИСТИКА ОСОБИ КІБЕРЗЛОЧИНЦЯ

Никифорчук Вадим Дмитрович, слухач магістратури Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, викладач кафедри оперативно-розшукової діяльності Національної академії внутрішніх справ *Лизогубенко Є.В.*

Комп'ютерна злочинність характеризується високою латентністю. Тому офіційна статистика, на жаль, поки ще не дає можливості отримати

достовірних даних щодо криміналістичної характеристики осіб, які вчиняють злочини у сфері використання комп'ютерних технологій в Україні. Це відбувається як у силу недосконалості статистики, так і через високу латентність таких видів злочинів.

Саме особистісні якості людини і зовнішнє середовище у своїй взаємодії послідовно визначають мотивацію прийняття рішення щодо вчинення злочину в сфері використання комп'ютерних технологій. Мотивація включає процес виникнення, формування мотиву злочинної поведінки та її мети.

Мотив злочинної поведінки можливо розглядати як сформоване під впливом соціального середовища і життєвого досвіду особистості спонукання, яке є внутрішньою безпосередньою причиною злочинної діяльності, і виражає особистісні відносини до того, на що направлена злочинна діяльність.

«Професійні» звички і почерк злочинців має вираз в певних способах, методах, прийомах вчинення злочинів. Сліди залишені на місці вчинення злочину сліди свідчать про особливості його соціально-психологічного портрета: досвід, професія, вік, стать, знання тощо.

Формування банку типових моделей різних категорій злочинців дозволяє оптимізувати процес виявлення категорій осіб, серед яких найбільш вірогідний пошук злочинця. Отримана в процесі розслідування інформація щодо особи злочинця, його протиправної поведінки, тощо впливає на прийняття обґрунтованого рішення щодо кримінального переслідування даної особи.

Специфікою комп'ютерної злочинності є те, що серед осіб які вчиняють дані злочини є висококваліфіковані фахівці, так і дилетанти. Правопорушники мають різний соціальний статус і рівень освіти.

Результати зарубіжних та вітчизняних досліджень свідчать що основними рисами типового сучасного комп'ютерного правопорушника (хакера) є наступні: комп'ютерна система для нього - сенс життя, мало уваги звертає на навколишній світ, часто закомплексований. Для значної кількості молодих людей хакерство стає першим справжнім досягненням у житті.

Досліджуючи термін хакер, треба зазначити, що, часто хакером називають висококласного фахівця який володіє і використовує свої знання в галузі обчислювальної техніки. Володіючи спеціальними знаннями такий фахівець, перш за все, знає слабкі і сильні сторони комп'ютерних систем. Ці ж знання дозволяють не тільки «захищати» системи від злому, але і навпаки - «ламати» їх. Отже, термін «хакер» об'єднує два значення: одне негативне - «зломщик», інше - позитивне, майстер, фахівець.

Сьогодні комерційні структури намагаються залучити найбільш досвідчених хакерів на роботу з метою створення систем захисту інформації та комп'ютерних систем.

Один із фахівців з комп'ютерної безпеки Ніл Девіс (Neil Davis) вважає, що найбільш численні, але найменш небезпечні хакери-аматори. Вони вчиняють до 80% всіх комп'ютерних атак. Їх цікавить сам процес атаки і вони отримують задоволення від «зламу» систем захисту. Найчастіше їх дії вдається легко припинити, оскільки хакери-аматори намагаються не ризикувати і не вступати в конфлікт із законом. Як свідчить практика, в більшості своїй хакери не мають традиційного кримінального минулого. [1], а саме вік 33% зловмисників на момент вчинення злочину не перевищував 20 років; 54% - від 20 до 40 років; 13% - були старше 40 років.

Окрім цього злочини у сфері використання комп'ютерних технологій у 5 разів частіше скоюються чоловіками. Більшість суб'єктів таких злочинів мають вищу або незакінчену вищу технічну освіту (53,7%), а також іншу вищу або незакінчену вищу освіту (19,2%). Останнім часом збільшується і частка жінок, що вчиняють такі злочини. Це пов'язане з професійною орієнтацією деяких спеціальностей і посад, обладнаних автоматизованими комп'ютерними робочими місцями, які сьогодні частіше займають жінки (секретар, бухгалтер, економіст, менеджер, стилер, контролер тощо). [2]

Список використаних джерел:

1. Современные хакеры: мотивация, поведение, классификация и степень угроз. Електронний ресурс: [режим доступу] <http://www.outsourcing.ru/content/rus/105/1053-article.asp>
2. Хакеры – это высочайшего класса специалисты Електронний ресурс: [режим доступу] <http://www.crime-research.ru/>